

NİCAR ƏSGƏROVA
Bakı Slavyan Universiteti
Suleyman Rüstəm33
nigar1988sport@gmail.com

V.İRVİNQ AMERİKA BƏDİİ ƏDƏBİYYATININ İLK KLASSİK YAZIÇISIDIR

Xülasə

Romantizm ədəbi cərəyan kimi birdən birə yaranmayıb və formalaşmayıb. Onun yaranması üçün konkret tarixi şərait tələb olunurdu və o tarixi missiyanı yerinə yetirmək üçün yaradılmışdır. Və tarixi yaddaşlarda qalmışdır.

Romantizm – aparıcı cərəyandır, bu insan istəyinin romantik şəkildə təzahürüdür. Romantizm ölkə tarixi var və davam edir. Ədəbiyyatda romantizmin rolu danılmazdır. Amerika ədəbiyyatında da həmçinin.

Məqalədə ədəbiyyatşünaslarının istifadə etdiyi bütünlükdə məlumatlar öz əksini tapmışdır. Həmçinin burada romantizm dövrü başlanğıcından tutmuş müasir dövrə qədər öyrənilib. Bir çox xarici və yerli mənbələrə müraciət olunub. Daha çox amerikalı mənbələrə müraciət edilmişdir.

Tədqiqatçı material qismində bu məqalənin materialı ədəbiyyatşünaslara yararlı ola bilər.

Həmçinin, məqalədə amerikalının ilk klassik yazıçısı olan V.İrvinqin yaradıcılığı haqqında danışılır. Onun əsərlərindən nümunələr verilir. Müəllif romantizm cərəyanını dəqiqliklə onun əsərlərində nümayiş etdirir.

Açar sözlər: Amerika ədəbiyyatı, yaradıcılıq, V.İrvinq

ABŞ ədəbiyyatının ilk klassik yazıçısı olan Vaşinqton İrvinqin yaradıcılığı yeni yaranan Amerika mədəniyyətinin Avropada tanınmasına xidmət etmişdir. O, Conatan Oldstayl, Didrix Nikerboker, Cefri Kreyon və Lanselot Lanqstaff təxəllüsləri ilə əvəzsiz sənət əsərləri yazıb yaratmışdır. Avropa İrvinqi daha yaxşı tanıyırdı və Avropanın bir çox yazıçı və şairləri, onun əsərlərini yüksək qiymətləndirmişdilər. Belə şair və yazıçılara nümunə olaraq Dikkens, Bayron, Tekkerey, Qodvin, Şelli, Belinski və başqalarını göstərmək olar.

Vaşinqton İrvinq 1783-cü il, aprelin 3-ü Nyu-Yorkda varlı tacir ailəsində anadan olmuşdur. Onlar ailədə 11 uşaq olmuşdular. İrvinq ailənin ən kiçik övladı idi. Onun adı Corc Vaşinqtonun şərəfinə qoyulmuşdu. İrvinq uşaq yaşlarından ədəbiyyata böyük maraq göstərirdi. Hələ məktəbdə oxuyarkən o, Qoldsmitin poeziyasını, Sisseronun əsərlərini maraqla oxumuşdu. On yaşında o məzəli şeirlər, on üç yaşında isə esse və pyeslər müəllifi idi. Ancaq ailədə onun ədəbiyyata bu qədər marağı elə də rəğbətlə qarşılanmırdı. Atasını öz peşəsinin davamçısı kimi görmək istəyirdi. İrvinq isə bunun tam əksini düşünürdü.

Hər dəfə peşə seçimindən söhbət düşəndə o çıxış yolunu ailədən uzaqlaşmaqda, dağlara və meşələrə qaçmaqda, özünə qapılmaqda görürdü. Hətta belə bir vaxtda da o çox sevdiyi kitabları oxumaqdan geri qalmırdı, və bu kitabları oxuduqca onda yazıb-yaratmaq sevgisi daha da güclənirdi. Hələ kiçik yaşlarından İrvinq öz fikirlərini məktəb dostu olan Ceyms Poldinqlə bölüşürdü. Poldinq əslən Niderlandlı idi və tez-tez Niderland adət-ənənələri haqqında söhbət açırdı, bu tip söhbətləri dinləmək İrvinqə xüsusilə maraq verirdi. Beləliklə, zaman keçdikcə, İrvinq də böyüyürdü və gələcəyin yazıçısı yetişirdi. İrvinqi romantik hekayələr müəllifi, şair, bioqraf və səyahətçi kimi xarakterizə etmək olar. Bəli, İrvinq səyahət etməyi hələ uşaqlıqdan çox sevirdi və ömrünün digər çağlarında da öz səyahətindən geri qalmırdı. Artıq 1804-cü ildə o bir yazıçı kimi Avropanı səyahətə çıxmış, Avropanın bir sıra ölkələrində, Almaniyada, Hollandiyada, İsveçrədə, Fransada və İngiltərədə olmuşdu. Dahi bir yazıçı kimi, İrvinq yaşadığı mühitdə baş verən hadisələri, həyat gerçəkliklərini öz əsərlərində təsvir etməyə çalışmış və buna müvəffəq olmuşdur. Yazıçının yaradıcılığını üç mərhələyə bölmək olar: Birinci mərhələ «erkən Amerika» dövrüdür. Bu dövr

1802-1819-cu illəri əhatə edir. Bu dövrdə İrvinq «Conatan Oldstaylın məktubları» (Letters of Jonathan Oldstyle, 1802), «Salmaqundi» (Salmagundh or the Whim-Whams and Opinions of Launcelot Landstaff, 1807), «Nyu-Yorkun tarixi» (A History of New York, 1809), «Eskizlər kitabı» (The Sketch Book, 1819) əsərlərini yazmışdır.

Yaradıcılığının ikinci dövrü «Avropa və romantik» dövr adlanır. Bu dövr 1819-1832-ci illəri əhatə edir. Bu dövrdə yazıçı «Breysbric Holl» (Bracebridge Hall, 1822), «Centlmen, Conatan Oldstaylın məktubları» (Letters of Jonathan Oldstyle, Gentleman, 1824), «Səyyahın hekayətləri» (Tales of a Traveller, 1824), «Xristofor Kolumbun həyatı və səyahətlərinin tarixi» (A History of the Life and voyages of Christopher Columbus, 1828), «Qranadanın fəthi» (The Conquest of Granada, 1829), «Əlhəmbra» (Alhambra, 1832). Yaradıcılığının üçüncü dövrü «Son Amerika dövrü» hesab olunur. Bu dövr 1832-1859-cu illəri əhatə edir. Bu dövrdə yazdığı əsərlər bunlardır: «Preriyaya səyahət» (A tour on the Prairies, 1835), «Kreyonun cızmaqarası» (The Crayon Miscellany, 1835), «Astoriya» (Astoria, 1836), «Esse və eskizlər» (Essays and Sketches, 1837), «Oliver Qoldsmitin həyatı» (The Life of Oliver Goldsmith, 1840), «Məhəmməd və ardıcılları» (Mahomet and his Successors, 1849), «Corc Vaşinqtonun həyatı» (The life of George Washington, 1855-59), «Volferin çubuğu» (Wolfert's roost, 1855).

Yazıçının ölümündən sonra isə daha 3 əsəri işıq üzü gördü ki, hansı ki, bunlar əvvəlcədən bizə məlum deyildi. Bunlar «İspan hekayələri və digər qeydlər» (Spanish papers and other Miscellanies, 1866), «Əbu Həsən» (Abu Hasan, 1924), «Vəhşi ovçu» (The Wild Yuntsman, 1924) əsərləridir.

1806-cı ildə İrvinq qardaşı Vilyam və dostu Ceyms Poldinqlə birlikdə «Salmaqundi» sərlövhləli almanaxın nəşrinə başlayır. «Salmaqundi» sözünün mənası «qarışıq salat», yəni «həftəbecər» deməkdir. Adından da göründüyü kimi, o satirik xarakter daşıyırdı. İki il ərzində «Salmaqundi»nin iyirmi buraxılışı işıq üzü görür. İrvinqin «Salmaqundi»si Monteskyenin «Fars məktubları» əsərini xatırladır. Əsərdə İrvinq ərəb Mustafanı Amerikaya səyahətə göndərir. Yazıçı Amerikada baş verən hadisələri, ölkədə hökm sürən hərc-mərcliyi, özbaşınalığı Mustafanın diliylə məharətlə təsvir etmişdir. İrvinq Amerikada baş verən hadisələrə yazıçı mövqeyindən yanaşır, və bu hadisələrə necə qiymət verməyi öz oxucularına saxlayırdı.

Qeyd etdiyimiz kimi, 2 il ərzində «Salmaqundi»nin 20 buraxılışı çıxmışdı, tanınmış bir sənətkar kimi İrvinq çalışırdı ki, «Salmaqundi»nin hər buraxılışında ölkə əhalisini narahat edən problemləri müzakirə etsin. Məsələn, buraxılışların birində İrvinq Mustafanı seçkilər prosesini izləyərkən təsvir edir. Mustafa Amerikada keçirilən seçki prosesini «kukla teatrı»na bənzətməmişdi. Ölkədə hökm sürən özbaşınalığı yazıçı Mustafanın diliylə ifşa etmişdir. Hətta İrvinq buraxılışların birində prezident Ceffersonu da tənqid etmişdi və onu «demaqoq» adlandırmışdı. İrvinqin «Salmaqundi» əsərində toxunduğu problemlərə daha sonra Fenimor Kuperin, Edqar Allan Ponun, Mark Tvenin yaradıcılığında da rast gəlmək olar.

«Salmaqundi»də oxucuların diqqətini cəlb edən təkcə yazıçının toxunduğu problemlər deyil, həm də hər bir ailənin diqqətini cəlb edən kitabın içərisindəki yumoristik şəkillər idi.

Bu Amerika üçün yeni idi, ona görə ki, o dövrdə içərisində bu tip şəkilli kitablar çox nadir idi. Ancaq yazıçının bu kitabdan irəli gələn sevinci uzun çəkmədi və «Salmaqundi»nin son buraxılışından bir neçə ay sonra yazıçının nişanlısı Matilda Hoffman vəfat etdi. Bu hadisə yazıçıya çox pis təsir edir və 2 il yazıçının həyatında durğunluq dövrü hökm sürür və nişanlısının ölümündən sonra o bir daha evlənməmişdir. İki il yaradıcılığında hökm sürən durğunluq dövründən sonra yazıçı 1809-cu ildə «Nyu-Yorkun tarixi» əsərini yazır.

Bu əsəri ilə yazıçı çox məşhurlaşdı və demək olar ki, bu əsər yazıçının yaradıcılığının zirvəsi hesab olunur. «Nyu-Yorkun tarixi» əsəri satirik üslubda yazılmışdır. Əsərdə hollandların adət-ənənələrindən, yaşam tərzlərindən və holland tarixindən bəhs olunur. «Nyu-Yorkun tarixi» əsərində hollandların bu dərəcədə geniş təsvir olunmasına səbəb kimi isə, əsərin əsas qəhrəmanı hesab olunan Didrix Nikerbokerin hollandları Amerika xalqının ulu əcdadları hesab etməsidir. Didrix Nikerboker Amerikada yaşayan holland tarixçisi kimi təsvir olunur.

«Nyu-Yorkun tarixi» əsəri yazıçıya şöhrət gətirir və ictimaiyyətin böyük marağına səbəb olur, hər kəs yazıçının bu əsəri ilə əslində nə demək istədiyini haqqında fikirləşir və onları narahat edən suallara cavab axtarırdılar. «Nyu-Yorkun tarixi» əsəri ilə İrvinq təkcə Amerikada deyil, hətta

ölkədən kənarda da tanınmağa və sevilməyə başladı. Əsər elə ilk gündən sevildi və geniş oxucu kütləsi qazandı. 1815-1832-ci illərdə yazıçı ikinci dəfə olaraq Avropa ölkələrinə səyahət edir və özünün məşhur əsərlərini yazmağı davam etdirir. 1815-ci ildə yazıçı Liverpula səfər edir. Onun bu səfəri biznes xarakteri daşıyır. 1815-ci ildə yazıçının anası vəfat edir və atasının biznesi iflasa uğrayır. Yazıçıya bu hadisələr olduqca pis təsir göstərir. Liverpulda yazıçının yaratdığı biznes ona uğur gətirmədi və tezliklə iflasa uğradı. Bu səfəri zamanı yazıçı 3 il Avropa ölkələrində qaldı, buranın adət-ənənəsi, xalqının yaşam tərzilə yaxından tanış oldu və Avropada yaşayan məşhur yazıçılarla, şairlərlə, rəssamlarla yaxından tanış oldu.

İrvinq yaradıcılığı ilə yaxından tanış olan hər bir oxucu onun əsərlərinin təkcə satirik tendensiyalardan ibarət olmadığını təsdiq edə bilər. Çünki yazıçı real həyat hadisələrinə də öz münasibətini bildirmiş, Nyu-Yorkun sakit və gizli guşələrini əsl ustalıqla təsvir etməyi bacarmışdır. Vaşinqton İrvinq 1819-cu ildə «Eskizlər kitabı»nı çap etdirir. Kiçik həcmli hekayələrdən ibarət olan «Eskizlər kitabı»nın nəşr olunmasında Valter Skotun rolu çox böyükdür. Bu kitaba daxil olan hekayələr arasında «Rip Van Vinkl» (Rip Van Winkle) və Mürgüləyən dərənin əfsanəsi» (The Legend of Sleepy Hollow) daha məşhurdur. İrvinq «Rip Van Vinkl» hekayəsi ilə Amerika ədəbiyyatına romantik əhval-ruhiyyə gətirir. Bəzi tənqidçilərin fikrinə görə hekayənin mövzusu alman ədəbiyyatından götürülmüşdür. Ancaq İrvinq almaq ədəbiyyatına müraciət etmiş olsa belə, hekayəni özünəməxsus tərzdə yazmışdı. Məhz bu hekayəsi ilə o Amerika ədəbiyyatında milli novellanın əsasını qoyur.

Hekayə Kaatskil dağlarında cərəyan edir. Yazıçı Kaatskil dağlarını çox ustalıqla təsvir etmişdir. Hekayənin baş qəhrəmanı Rip hesab olunur. Hekayənin baş qəhrəmanı olsa da, yazıçı Ripi mənfi keyfiyyətlərə malik bir insan kimi qeyd etmişdi. Onu ailəsi heç maraqlandırmırdı, çox tənbel, vaxtını mənasız keçirən Rip ancaq başqalarının işinə yarayırdı. Bu keyfiyyətlərinə görə ailəsi də onu sevmirdi. Onun tək bir dostu var idi, bu da onun iti Volk idi. Hekayədə hər şey yüksələn xətt üzrə inkişaf edir və yazıçı Ripi 20 illik yuxuya qərq edir. Bu 20 il ərzində yazıçı hər şeyin – insanların, zamanın dəyişdiyini təsvir edir.

Ancaq 20 ildən sonra da dəyişməyən tək Rip idi. O yenə də əvvəlki kimi tənbel və avara idi. Bununla İrvinq bəlkə də insan xarakterinin dəyişməyin çətin olduğunu, bəzən də mümkünsüz olduğuna işarə etmişdi. Hekayəni oxuduqca onun bir qədər satirik xarakter daşdığına da şahidi oluruq. İrvinq bəzən möcüzəli görünən əhvalatı elə ustalıqla təsvir edir ki, oxucu bu əhvalatlara real olaraq yanaşır, əhvalatları real olaraq qəbul edir. Bu da romantik yazıçılara xas olan xarakterik xüsusiyyətlərdən biridir. «Eskizlər kitabı»na daxil olan digər hekayə «Mürgüləyən dərənin əfsanəsi» hekayəsidir. Hekayə Hudzan çayı ətrafındakı möcüzəli təbiətin təsviri ilə başlayır.

Yazıçı bu ərazinin sakinlərindən də danışır. Onları hər şeyə inanan sadə kəndlilər kimi təsvir etmişdi. Onlar hətta «başsız atlı» ruhunun olduğuna inanırdılar və bundan çox qorxurdular. Hekayənin baş qəhrəmanı İkabod Kreyndir. O sadə kənd müəllimidir. O, varlı fermer qızı olan Katrin Van Tasselə aşiq olur. Ancaq kənddə bu qızın aşıqları çox olur. Bu isə o deməkdir ki, İkabodun çoxlu rəqibləri var. Onun ən güclü rəqibi isə Brom Bonedir. Hekayənin sonlarında İkabod qəflətən yoxa çıxır. Bundan Brom Bone məharətlə istifadə edir və sadə kənd sakinlərini inandırmağa çalışır ki, guya «başsız atlı»nın ruhu İkabodu öldürüb və onun ruhu indi kənddə gəzir. Hər şeyə inanan sadə kənd sakinləri isə bu yalana da inanırlar. İrvinqin «Eskizlər kitabı»na daxil olan hekayələri oxucular tərəfindən sevildi və ona şöhrət gətirdi. Bu hekayələrində İrvinq yeni obrazlar yaradır və yeni mövzulara toxunurdu.

«Eskizlər kitabı»nın gətirdiyi uğurdan ruhlanan yazıçı 1822-ci ildə digər hekayələr toplusu olan «Breyslərik Holl» kitabını nəşr etdirir. Kitab 50-yə yaxın kiçik hekayədən ibarətdir.

Kitaba daxil olan hekayələr arasında «Dolf Xeyliger» (Dolph Heyliger), «Şişman Centlmen» (The Stout Gentleman), «Annet Delaber» (Annet Delarbre) Amerika xalqı tərəfindən daha çox sevilmişdi. «Şişman Centlmen» hekayəsi Şekspirin məşhur faciəsi «Hamlet»dən bir sətirlə başlayır. Təhkiyəçinin qaldığı oteldə hər kəsin marağına səbəb olan şişman centlmenin görünüşü maraqlandırır. O, şişman centlmeni görmək üçün dəfələrlə cəhd edir, ancaq hər dəfə də onun cəhdləri boşa çıxır. Bir dəfə o eşidir ki, şişman centlmen oteli tərk edib, təhkiyəçi bundan çox üzülür və onun arzusu ürəyində qalır. «Dolf Xeyliger» hekayəsində İrvinq onu göstərməyə cəhd

etmişdir ki, həyatda hər şey mümkündür, həyat sürprizlərlə doludur. Hekayə Dolf Xeyligerin həyatından bəhs edir. Hekayənin əvvəlində avara obrazı yaradan Dolf, tədricən dəyişir və ailə-uşaq, var-dövlət sahibinə çevrilir. «Annet Delaber» isə romantik əhval-ruhiyyəli hekayədir. Hekayə sevgi münasibətlərindən bəhs edir. Hekayənin baş qəhrəmanı Annet Delaberdir. Yazıçı onu sevgi dolu bir qız kimi təsvir etmişdir. Annet Delaber eyni zamanda zəngin bir ailənin qızıdır. O, əvvəlcə sevgilisini lazımcına dəyərləndirə bilmir. O, sevgilisinin qədrini onu itirdikdən sonra başa düşür. Ancaq hekayə iki sevgilinin qovuşması ilə başa çatır. İrvinqin bu hekayələri bir neçə dillərə tərcümə olunmuş və digər ölkə xalqlarının da sevgisinə səbəb olmuşdur.

İrvinq təkcə böyük yazıçı deyil, həm də dahi filosof idi. Onun yaradıcılığını dərinləndirən öyrənmiş hər kəs, İrvinq yaradıcılığında Aristotel, Herodot, Epikür kimi filosofların təsirini aydın görə bilər. 1823-cü ildə İrvinq yeni mövzu axtarmaq məqsədilə yenidən dünya ölkələrinə səyahət edir. O, London, Paris, Almaniya kimi Avropa ölkələrinə səyahət edir və bir müddət bu ölkələrdə yaşayır. Paris yazığının həyatında xüsusi iz buraxır. Parisin mədəniyyət və incəsənətindən zövq alan yazıçı Motsartın və Baxın əsərlərini oxumaqdan geri qalmırdı. Parisdə olarkən yazıçı ispan dilini də öyrənir, bu dili öyrənmək yazığının sonrakı həyatında da mühüm rol oynadı. Parisdə yaşayarkən yazıçı bir çox tanınmış yazıçıların yaradıcılıqları ilə tanış oldu. Bunlara misal olaraq Rableni, Servantesi, Svifti göstərmək olar. 1824-cü ildə yazıçı «Səyyahın hekayətləri» kitabını nəşr etdirir. Kitab 4 hissədən ibarətdir.

Kitab Amerikanın bəzi yazıçıları tərəfindən yüksək qiymətləndirilsə də, onu «primitiv» hesab edən tənqidçilər də var idi. Onlar kitabın içərisindəki hekayələri uşaq nağılları hesab edirdilər. Ancaq bu münasibət yazıçını ruhdan salmadı, əksinə o, bu kitabı yaradıcılığının zirvəsi hesab etdi. Kitaba daxil olan hekayələr çox maraqlıdır. Ancaq bunlardan ən çox diqqət cəlb edən romantizm mövzusunda yazılmış «İblis və Tom Volker» (The devil and Tom Walker) hekayəsidir. Hekayədə qeyri-real, fantastik epizodlar üstünlük təşkil edir. Adından da görüldüyü kimi, hekayənin baş qəhrəmanı Tom Falkerdim. Var-dövlət sahibi olmaq istəyən Valker öz ruhunu şeytana satır, əvəzində xəzinə alır. Sonda iblis Tomu özü ilə bərabər cəhənnəmə aparır. Bununla yazıçı zənginliyin sondakı aqibətini göstərməyə çalışır.

İrvinq həm də bioqrafik yazıçı idi. O, bir çox tanınmış şəxsiyyətlərin həyatından bəhs edən əsərlər yazmışdır. Bunlardan biri də yazığımıza böyük uğur gətirən 1828-ci ildə yazılmış «Xristofor Kolumbun həyatı və səyahətləri» əsəridir. Əsər 3 cildə ibarətdir. Əsərin I cildində yazıçı Kolumbu və onun evini təsvir edir. II cildə yazıçı Kolumbu daim yeniliklər axtaran insan kimi təsvir edir. Kolumb çoxlu səyahətlər edir, yazıçı Kolumbun İspaniyaya, Portuqaliyaya etdiyi səfərlərdən söhbət açır. Əsərin III cildində isə Kolumbun xəstəliyi və ölümü təsvir olunur. B kitab həm tarixi, həm də bioqrafik səciyyə daşıyır. Ümumiyyətlə, Amerika romantizmində hindu həyatı mövzusu daha çox reallıq idi və bu reallıq romantik ədəbiyyatın nəzəri prinsiplərinə daha çox cavab verirdi. İrvinq romantizm üçün xarakterik olan bədiiliyi zənginləşdirməklə, təsir dairəsini genişləndirirdi. Xüsusilə, onun ilk mühacirlər arasında olması və qalan hindu mifləri və folkloruna müraciəti daha səmərəli idi. Avropa romantik ənənələri və milli məcaziliyin məhdud birləşməsi onun yaradıcılığının estetik xüsusiyyətlərindən asılı idi.

Bu birləşmə Amerikanın «bədi cəhətdən açılışı» kimi meydana çıxmışdı. İrvinqin esse və səyahət kitablarında gözəl elementlər vardır. O, öz esselərində bütövlükdə yetkin Amerika romantizminin fəlsəfi əsaslarını yaratdı.

Ədəbiyyat

1. Mirəhmədov Ə.M. Ədəbiyyatşünaslıq terminləri lüğəti. Bakı: Maarif, 1978, 86 s.
2. Nuriyeva N. Vaşinqton İrvinq və Şərq. Mütərcim jurnalı, №1, 2010, s.131-138.
3. Yelizarova M.Y., Qijden S.P. və b. XIX əsr xarici ədəbiyyat tarixi. Bakı, 1964, 650 s.
4. Andrew B. Myer. A Century of Commentary on the works of W.Irving. №9, 1976.
5. Abeltina R.. English and American Literature. Riga, 1976, p.220.
6. Cunliffe M. The Literature of the United States. 1955, p.49-51.
7. George Perkins, Barbara Perkins. American Tradition in Literature. p.268-306.

8. Halleck R. The Romance of American Literature, №9, 1934, p.70.
9. Haskell Springer. W.Irving. A Reference Guide, №9, 1976.
10. James D. Hart. American Literature. (Fifth edition), p.367-369.

Аскерова Нигяр

**В.Ирвинг первый классический писатель
американской художественной литературы**

Резюме

Романтизм как литературное течение был создан и сформирован не сразу. Для его создания требовалось конкретное историческое условие, оно было создано для выполнения исторической миссии и после выполнения этой миссии остаётся в истории навсегда. Романтизм - это ведущее течение, это романтический пафос, это выражение человеческого желания романтически. Романтизм всегда существовал и продолжает свое существование в истории страны. Роль романтизма как литературное течение безвозмездна и вечна в Американской литературе.

В статье отражается все требование, все сведения, которые могут быть использованы многими литературоведами. В статье также рассмотрены стадии романтизма начиная с древних времен до настоящего времени.

Использовано очень большое количество материалов из местных и зарубежных источников. Больше всего использованы материалы из американских источников. Статья, как исследовательский материал, может быть пригодным для использования литературоведам как источник информационного исследования.

В статье также подробно говорится о творчестве первого классического писателя В.Ирвинга. Приводятся реальные примеры из его произведений. Автор четко показывает романтизм в произведениях автора.

Ключевые слова: американская литература, творчество, W.Irving

N.Askerova

**Virtual america literature
first classic writer**

Summary

Romantism hasn't developed suddenly into a literary trend. There must be concrete historical conditions for its creation. Romantism appears with the demand of life. But most times an issue stays out of sight that Romantism has been a leading trend in the certain period of history. Romantism will always exist as a romantic enthusiasm, and an expression of human dreams with literary methods. Romantism plays an irreplaceable role in the formation of American Literature.

In the article, the creation of Romantism has been explored in details. The article reflects interesting information for literary critics. In the article the creation of Romantism has been investigated with its stages.

A few local and foreign sources of information have been used in the article. But the main attention is referred to American literature. The article can be used as a research material for literary critics.

The article also describes in detail the work of the first classical writer V.Irving. Real examples from his works are given. The author clearly shows romanticism in the works of the author.

Key words: American Literature, creative work, W.Irving

Redaksiyaya daxil olma tarixi: 29.02.2019

Çapa qəbul olunma tarixi: 03.04.2019

Filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Firuzə Kərimova tərəfindən çapa tövsiyə olunmuşdur.